

Bryssel 6.9.2018
COM(2018) 612 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Europeanan arvioinnista ja jatkotoimista

{SWD(2018) 398 final}

1. JOHDANTO

Tässä kertomuksessa esitetään Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa eurooppalaisena kulttuurin alaan kuuluvana ja digitaalisena innovointihankkeena tarkastellen riippumattoman arvioinnin tulokset ja komission näkemys jatkotoimista Europeanan tulevaa kehittämistä varten.

Kertomukseen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (SWD(2018) 398) kerrotaan tarkempia tietoja European arvioinnista.

1.1. Euroopan digitaalinen kirjasto – Europeana

Europeana perustettiin vuonna 2008 Euroopan digitaalseksi kirjastoksi, jonka tarkoituksena on tarjota Euroopan kulttuuriperintö kaikkien saataville keskitetyn yhteyspisteen välityksellä. European perustaminen pantiin vireille kuuden valtion- ja hallitusten päämiehen komissiolle vuonna 2005 lähettämällä kirjeellä.

Komissio on siitä lähtien tukenut taloudellisesti ja poliittisesti¹ EU:n jäsenvaltioiden toimien koordinoitua ja yhtenäistämistä kulttuuriaineiston digitoinnin ja sähköisen saatavuuden alalla. Tähän sisältyvät kulttuuriperinnön alalla kaikkialla Euroopassa toimivien laitosten välinen standardointi, yhteentoimivuus ja yhteistyö. Europeana auttaa panemaan täytäntöön useita yhteen kietoutuneita politiikkoja, mukaan lukien digitaaliset sisämarkkinat ja komission suositus (2011/711/EU)² sekä siihen liittyvät neuvoston päätelmät³, joissa kehoitetaan jäsenvaltioita parantamaan aineiston sähköistä saatavuutta ja varmistamaan digitaalisen aineiston pitkäaikainen säilyttäminen.

Europeana on nykyisin **Euroopan kulttuuriperinnön digitaalinen alusta**, jota rahoitetaan paikkansa vakiinnuttaneena digitaalipalvelujen infrastruktuurina Verkkojen Eurooppa -välineestä⁴

- Euroopan digitoidun kulttuuriperintöaineiston saattamiseksi verkkoon ja sen rajat ylittävän näkyvyyden ja käytön edistämiseksi kaikkialla Euroopassa;
- ratkaisujen tarjoamiseksi digitaalisessa muodossa olevan eurooppalaisen perinnön Euroopan laajuista yhteentoimivuutta ja saatavuutta varten;

¹ [Kulttuuriperinnön digitoinnin ja sähköisen saatavuuden aikajanalla](#) esitellään kaikki asiaankuuluvat hankkeet ja toimintapoliittiset asiakirjat vuodesta 2005 alkaen.

² Komission suositus, annettu 27 päivänä lokakuuta 2011, kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä (2011/711/EU) (EUVL L 283, 29.10.2011, s. 39).

³ Neuvoston päätelmät, annettu 10 päivänä toukokuuta 2012, kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä (EUVL C 169, 15.6.2012, s. 5).

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1316/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 680/2007 ja (EY) N:o 67/2010 kumoamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 129–171).

- digitaalisen kulttuurisisällön ja metadatan uudelleenkäytön edellytysten parantamiseksi edelleen ja niiden käyttöönoton helpottamiseksi muilla aloilla, kuten tutkimuksessa, koulutuksessa, matkailussa ja luovilla aloilla; ja
- sellaisen monikielisen ja käyttäjäystävällisen yhteyspisteen tarjoamiseksi, jonka välityksellä Euroopan rikas ja monipuolinen perintö on saatavilla.

Europeanassa on tällä hetkellä saatavilla yli 51 miljoonaa tuotetta yli 3 700 kirjaston, arkiston, museon, gallerian ja audiovisuaalisen kokoelman kokoelmista kaikkialta Euroopasta sivuston pääportaalin ”Europeana Collections” (europeana.eu) ja alustan ohjelmointirajapintojen (API) välityksellä. Europeana tarjoaa palveluja erilaisille käyttäjäryhmille, joita ovat esimerkiksi

- tietoaaineistoa toimittavat kumppanit (osallistuvat kulttuurilaitokset) ja kulttuuriperinnön ammattilaiset
- loppukäyttäjät (kaikki kulttuurista kiinnostuneet henkilöt) ja
- uudelleenkäyttäjät (koulutus- ja tutkimusalan sekä luovien alojen ammattilaiset).

Europeana Network Association (Europeana-verkoston yhdistys) ja sen yli 1 700 kulttuuriperintöalan, luovien alojen ja teknologia-alan ammattilaista tukee Europeanan arvoja ja työtä, vaihtaa ja edistää digitointia ja metadatan standardointia koskevia parhaita käytäntöjä sekä kannustaa valmiuksien kehittämistä kulttuuriperintöalan yhteisössä.

Europeana auttaa säilyttämään ja edistämään eurooppalaista kulttuuria digitaaliajalla ja osallistaa siinä kaikkia EU:n jäsenvaltioita. European avulla tuetaan kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 tavoitteita eli Euroopan kulttuuriperinnön jakamisen ja arvostuksen edistämistä, tietoisuuden lisäämistä yhteisestä historiasta ja yhteisistä arvoista sekä yhteiseen eurooppalaiseen tilaan kuulumisen tunteen vahvistamista. Europeana on kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 ainoa digitaaliseen kulttuuriperintöön liittyvä kumppani.

1.2. Euroopan uusi kulttuuriohjelma

Komissio julkisti 22. toukokuuta 2018 antamassaan tiedonannossa⁵ ”**seuraavat vaiheet Euroopan kulttuuriperinnön digitaalisen alustan Europeanan kehittämiseksi vuonna 2018**” ja kertoi pyrkivänsä viemään sitä eteenpäin yleiseurooppalaisena kulttuuriperinnön digitalisaatiokehityksen mahdollistajana ja keskeisenä aloitteena kulttuurin tasapuolisen saatavuuden takaamiseksi. Europeana ja muut ilmoitetut aloitteet, kuten tietoutta vaarantuneista kulttuuriperintökohteista laajamittaisen **digitalisoinnin** kautta suojeleva **osaamiskeskusten verkosto** ja **eurooppalaisten elokuvien verkkokirjaston** sekä **yleiseurooppalaisen digitaalisten luovuus- ja innovointikeskusten verkoston** luominen, auttavat parantamaan edelleen eurooppalaisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä, levittämistä ja saatavuutta.

Tässä kertomuksessa esitetään **Europeanan merkityksestä digitaalisessa muodossa olevan eurooppalaisen kulttuuriperinnön saatavuudelle, näkyvyydelle ja käytölle**

⁵ Euroopan uusi kulttuuriohjelma: COM(2018) 267 final ja SWD(2018) 167 final.

31. toukokuuta 2016 annetuissa neuvoston päätelmissä⁶ pyydetyn riippumattoman arvioinnin tulokset sekä komission näkemys Europeanaa koskevista jatkotoimista.

Komissio toteutti neuvoston pyynnön perusteella seuraavat arvoinnit:

a) **Europeanan arviointi**, joka perustui komission paremman sääntelyn suuntaviivojen viiteen pakolliseen arviointiperusteeseen (merkityksellisyys, tuloksellisuus, tehokkuus, johdonmukaisuus ja eurooppalainen lisäarvo)⁷. Arvioinnin soveltamisalaan kuuluivat sekä Europeanan käsite ja arvo eurooppalaisena kulttuurin alaan kuuluvana ja digitaalisena innovointihankkeena että perusteellinen arviointi Europeanan tarjoamien palvelujen asianmukaisuudesta ja toteuttamiskelpoisuudesta Verkkojen Eurooppa -välineen digitaali palvelujen infrastruktuurina.

b) Arvioinnin tulosten perusteella tehty analyysi mahdollisista **vaihtoehtoista Europeanan keskipitkän ja pitkän aikavälin kehittämistä varten**.

Komission avuksi arvioinnin suorittamista ja Europeanan tulevaa kehittämistä koskevien suuntaviivojen laatimista varten palkattiin viiden asiantuntijan muodostama paneeli, jonka asiantuntijat edustivat asiaankuuluvia eri aloja. Ulkopuolinen konsulttiyritys suoritti riippumattoman tutkimuksen, jonka avulla hiottiin arviointikysymyksiä ja -menetelmiä, kerättiin näyttöaineistoa (mukaan lukien kirjallisen aineiston tutkiminen, tapaustutkimukset, haastattelut, vertailuanalyysi, teknisen käytettävyyden arviointi ja julkisen verkkokuulemisen analysointi) ja arvioitiin arviointikysymykset asiantuntijoiden lausuntojen perusteella.

Komissio järjesti myös 12 viikkoa avoinna olleen julkisen verkkokuulemisen EU:n kaikilla virallisilla kielillä. Julkiseen kuulemiseen sisältyi teknisempiä kysymyksiä sisältänyt kohdennettu kyselylomake, joka oli osoitettu ammattilaisille ja organisaatioille, joilla on kokemusta Europeanan infrastruktuurista ja ammattilaisverkostosta. Julkisen kuulemisen tulokset (1 221 vastauksesta) tarjoavat tärkeitä tietoja arviointia varten.

2. ARVIOINNIN TÄRKEIMMÄT HAVAINNOT

Arvioinnin tärkeimmät havainnot voidaan tiivistää arviointiperusteiden mukaisesti seuraavien otsikoiden alle.

2.1. Merkityksellisyys

Europeana on yleisesti ottaen erityisen merkityksellinen eurooppalaisen kulttuuriperinnön sähköistä saatavuutta ja levittämistä koskevien EU:n politiikkojen ja painopisteiden kannalta. Europeana on merkityksellinen kulttuuriperintöalan laitoksille kulttuurisen ja teknologisen asiantuntemuksen ammatillisen vaihdon edesauttajana.

⁶ Neuvoston päätelmät Europeanan merkityksestä digitaalisessa muodossa olevan eurooppalaisen kulttuuriperinnön saatavuudelle, näkyvyydelle ja käytölle (EUVL C 212, 14.6.2016, s. 9).

⁷ Arvioinnin etenemissuunnitelma: http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/plan_2016_55_europeana_evaluation_en.pdf

Europeana on ylittänyt tavoitteensa tuotteiden määrän osalta, mutta palvelun sisällön ja metatietojen merkityksellisyyttä ja laatua on parannettava.

Europeana on yksi maailman suurimmista digitaalisista kokoelmista ja ainutlaatuinen yleiseurooppalainen alusta, jonka välityksellä on saatavilla kuvia, tekstejä, ääntä, videoita ja 3D-aineistoa yli 3 700 eurooppalaisen kirjaston, arkiston, museon, gallerian ja audiovisuaalisen laitoksen kokoelmista. Europeana erottuu lisäksi edukseen siinä, että se tarjoaa aineistoa hyvin monilla eri kielillä (37 kielellä). Europeana arvioitiin erittäin merkitykselliseksi EU:n politiikkojen ja painopisteiden kannalta.

Vähintään kaksi kolmasosaa julkiseen kuulemiseen vastanneista, jotka olivat toimittaneet tietoaineistoa Europeanaan, ilmoitti Europeanan tuottaneen arvoa organisaatiolleen yleisön saavutettavuuden ja sisällön lisäarvon ansiosta ja edistämällä kumppanuuksia muiden kulttuurilaitosten kanssa. Kaksi kolmesta vastaajasta ilmoitti, että Europeana on tärkeä eurooppalaisen kulttuuriperinnön löytämistä ja siihen tutustumista varten. Sen kokoelmien katsotaan edistävän kulttuuriin liittyvää tietoisuutta ja oppimista ja tarjoavan luotettavia sisältölähteitä.

Vaikka Europeana on ylittänyt tavoitteensa tuotteiden määrän osalta, palvelun sisällön ja metadatan merkityksellisyys ja laatu ovat ongelma. Vaikka useita toimenpiteitä on käynnistetty tietoaineiston laadun parantamiseksi, tietoaineiston avaamiseksi edelleen ja arvon luomiseksi kumppaneille, keskeiset ongelmat liittyvät sisältöön (esim. maantieteelliseen ja aihealueelliseen kattavuuteen, laitosten edustavuuteen ja sisällön merkityksellisyyteen ja kulttuuriseen kiinnostukseen ja arvoon) ja metadataan (kuten käännösten puuttumiseen, metadatan laatuun ja yksityiskohtaisuuteen sekä epäjohdonmukaisuuksiin ja toimimattomiin linkkeihin).

Metadataan liittyvillä ongelmilla on ollut kielteinen vaikutus palvelun yleiseen suosioon, ja ne ovat vaikuttaneet Europeanassa olevan aineiston löydettävyyteen ja käyttöön. Julkisen kuulemisen useat kielteiset vastaukset liittyivät siihen, että hakutulokset eivät ole merkityksellisiä. Tietojen korkean laatutason saavuttaminen on siten keskeinen parametri Europeanan kannalta, ja kulttuuriperintöalan laitoksilla on keskeinen rooli tällä saralla, sillä ne ovat viime kädessä vastuussa toimittamansa sisällön ja metadatan laadusta. Europeanan nykyisessä strategiassa keskitytään parantamaan tietoaineiston laatua ja lisäämään nykyisen (ja tulevan) Europeanan sisällön mielenkiintoisuutta ja arvoa loppukäyttäjille ja uudelleenkäyttäjille.

2.2. Tuloksellisuus

Europeana suoriutuu hyvin joissakin asioissa mutta muissa asioissa on huomattavasti parantamisen varaa.

Yhteisten standardien ja parhaiden käytäntöjen tarjoamista ja avoimen kulttuuritiedon edistämistä pidetään yhtenä Europeanan keskeisistä saavutuksista. Kulttuuriperintöalan laitokset ovat ottaneet käyttöön Europeanan yhteiset ratkaisut ja julkaisukehykset.

Monet palvelun käyttäjäryhmät huomauttivat kuitenkin heikkouksista teknisessä infrastruktuurissa (mukaan lukien keruuinfrastruktuuri) ja alustan toimivuudessa monikielisyyden osalta, portaalin haku- ja suodatusominaisuuksissa, ohjelmointirajapinnoissa ja tietoaineiston laadussa.

Europeanalla on monipuolinen kohdeyleisö, johon kuuluvat muun muassa kulttuuriperintöalan laitokset ja ammattilaiset, tutkijat, koulutusalan ja luovien alojen ammattilaiset sekä suuri yleisö. Käyttäjien monimuotoisuus ja erilaiset mielenkiinnon kohteet Europeanaan liittyen tarkoittavat sitä, että jokaisen käyttäjäryhmän tarpeiden täyttäminen asianmukaisesti kohdennettuna on haasteellista.

Vaikka alustalla oleva kuratoitu sisältö on mahdollista kohdentaa yhdelle tai useammalle käyttäjäryhmälle, hakutoiminnot eivät täytä kohteena olevien käyttäjien odotuksia. Tämä johtuu erityisesti kehittyneemmän suodatuksen puuttumisesta hakutulosten tarkentamiseksi ja puutteista hakutulosten merkityksellisyydessä. Toisen ongelman muodostaa portaalin monikielisyys taso eli metadatan käännösten puuttuminen ja hakutulosten epäjohdonmukaisuudet eri kielillä haettaessa.

Europeana ei ole ollut erityisen tuloksellinen sellaisten kansalaisten saavuttamisessa, jotka eivät ole yleisesti ottaen tietoisia tämän palvelun olemassaolosta, huolimatta menestyksekkäistä toimista, kuten ensimmäisen maailmansodan aineiston keruupäivät.

Näistä puutteista huolimatta yksi Europeanan keskeisistä saavutuksista on se, että se tarjoaa yhteisiä standardeja ja ratkaisuja, kuten Europeanan datamallin⁸, International Rights Statements -yhteenliittymän⁹ ja Europeanan julkaisukehyksen¹⁰. Nämä on otettu laajasti käyttöön kulttuuriperintöalalla Euroopassa ja kansainvälisesti esimerkiksi Digital Public Library of America (DPLA) -kirjastossa.

2.3. Tehokkuus

Europeanan tehokkuutta on mahdollista parantaa.

Aloitteessa on onnistuttu rakentamaan laaja keruuorganisaatioiden ja kulttuuriperintöalan laitosten ekosysteemi, mutta suurin haaste liittyy monimutkaisten keruuprosessien tehokkuuteen.

Nykyinen keruurakenne perustuu alakohtaisiin ja kansallisiin keruuorganisaatioihin, jotka kokoavat tiedot 3 700 laitokselta. Mukana olevat laitokset tekevät yhteistyötä keruuorganisaatioiden kanssa, jotka yhdenmukaistavat laitosten tietoaineiston ja toimittavat ne Europeanaan. Tähän liittyy kuitenkin monimutkainen työnkulku, jossa tietoaineiston julkaiseminen ja päivittäminen kärsii monissa tapauksissa viivästyksistä tai asianosaisten väliseen viestintään liittyvistä ongelmista. Metadatan päivitystyökalujen puuttumisen seurauksena laadukkaan tietoaineiston tarjoamista varten tarvitaan yleisesti ottaen enemmän ponnisteluja. Lisäksi joissakin tapauksissa nyt jo päättyneisiin EU:n rahoittamiin hankkeisiin osallistuneilla laitoksilla on rajalliset keinot päivittää tietoaineistonsa erityisesti maissa, joissa ei ole kansallisia keruuorganisaatioita.

Myös **rahoitusjärjestelmä** on kohdannut tehokkuuteen liittyviä haasteita. Komission, jäsenvaltioiden ja Europeana-säätiön (ydinpalvelualustan operaattori) pyrkimyksistä huolimatta avustuksiin (jotka edellyttivät yhteisrahoitusta) perustuva rahoitusmalli

⁸ <https://pro.europeana.eu/resources/standardisation-tools/edm-documentation>

⁹ <http://rightsstatements.org/en/>

¹⁰ <https://pro.europeana.eu/post/publishing-framework>

osoittautui soveltumattomaksi ydinpalvelujen ylläpitämistä varten. Vuoden 2016 neuvoston päätelmissä kehoitettiin jäsenvaltioita jatkamaan taloudellista tukea Europeanalle siihen saakka, kunnes komissio muutti vaiheittain European tukijärjestelmän avustusmallista hankintamalliksi, joka voi kattaa kaikki ydinpalvelujen kustannukset. Muutos tehtiin syyskuussa 2017.

Edellä mainituista rajoituksista huolimatta European onnistui rakentamaan laajan **ekosysteemin** tai alakohtaisten ja kansallisten keruuorganisaatioiden ja kulttuuriperintöalan laitosten verkoston, jolla on ollut keskeinen rooli Euroopan kulttuuriperinnön digitaalisen saatavuuden edistämisessä.

2.4. Johdonmukaisuus

European on johdonmukainen ja yhdenmukaistettu hyvin laajemman EU:n politiikan ja painopisteiden kanssa, minkä lisäksi se on sopusoinnussa EU:n jäsenvaltioiden kansallisten strategioiden kanssa.

Arvioinnissa vahvistettiin European johdonmukaisuus EU:n politiikkaan nähden marraskuussa 2017 annetun Göteborgin tiedonannon mukaisesti¹¹. Kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi 2018 on suunniteltu tilaisuudeksi näyttää, miten digitaalisilla välineillä voidaan laajentaa pääsyä kulttuuriaineistoon ja mahdollisuuksia tarttua kulttuurialan tilaisuuksiin, sekä tuoda esiin sellaisia aloitteita kuten European, jolla edistetään kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa olevan kulttuuriperintömateriaalin digitaalista saatavuutta. Se on myös johdonmukainen EU:n jäsenvaltioiden kulttuuriperintöaineiston digitointia ja sähköistä saatavuutta koskevien kansallisten strategioiden kanssa. European avulla puututaan tiettyssä määrin haasteisiin, joita EU:n jäsenvaltioilla on kulttuuriperinnön digitoinnissa ja kulttuurin saatavuuden muuttamisessa. European työtä esimerkiksi standardien, työkalujen ja avoimen saatavuuden parissa pidetään hyödyllisenä kaikilla aloilla, joihin digitalisaatiokehitys vaikuttaa, vaikka kaikki sidosryhmät eivät ole yhtä mieltä erityisistä edistetyistä ratkaisuista.

2.5. Eurooppalainen lisäarvo:

European on tuonut lisäarvoa toimimalla merkittävässä roolissa Euroopan kulttuuriperintöalan digitaalisessa kehityksessä. Lisäksi European on auttanut vahvistamaan eurooppalaisten käsitystä yhteisestä historiasta ja identiteetistä.

European-aloite on ollut keskeinen tekijä yhteistyö- ja standardointitoimien rajat ylittävässä vahvistamisessa, minkä yleisenä tavoitteena on ollut lisätä standardien käyttöä kulttuuriaineiston digitoinnin ja digitoidun kulttuuriaineiston jakamisen avulla kaikkialla Euroopassa. Monissa eri jäsenvaltiossa toteutettuja metadatan standardointiin tai kansallisten portaalien luomiseen liittyneitä kansallisia aloitteita ei olisi syntynyt ilman European. European osallistuminen on ollut myös elintärkeää avoimen kulttuuritietoaineiston edistämisessä. Julkisen kuulemisen vastauksissa European osallistumista avoimen kulttuuritietoaineiston ja metadatan edistämiseen pidetään

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta ”Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla – Euroopan komission panos EU-johtajien kokoukseen Göteborgissa 17. marraskuuta 2017” (COM(2017) 673 final).

toimena, joka on eniten edesauttanut (82 prosenttia vastauksista) kulttuuriperintöalan laitosten työn edistämistä ja helpottamista.

Europeana on myös auttanut levittämään tunnetta yhteisestä historiasta ja identiteetistä temaattisten kokoelmiensa avulla ja järjestämällä osallistavia kampanjoita, kuten ensimmäiseen maailmansotaan liittyneen kampanjan, jossa yhdistettiin yksittäisiä tarinoita suurempaan eurooppalaiseen asiayhteyteen, ja äskettäin siirtolaisuuskampanjan.

3. SUUNTAVIIVAT EUROPEANAN TULEVAA KEHITTÄMISTÄ VARTEN

Kun otetaan huomioon arvioinnin tulokset ja asiantuntijapaneelin analyysi tulevista vaihtoehdoista Europeanan tulevaan arvonnäykykseen¹² liittyen, Euroopan komissio pyrkii muuttamaan Europeanan keskeiseksi tekijäksi yleiseurooppalaisessa digitaalisten luovuus- ja innovointikeskusten verkostossa kulttuuriperintöalan laitosten digitalisaatiokehitystä varten.

Komission analyysin perustana ovat Europeanan keskeiset vahvuudet ja tarve korjata arvioinnissa korostetut puutteet samalla kun siinä otetaan huomioon nousevat suuntaukset ja tulevat kehityssuunnat digitaalisen kulttuuriperinnön alalla.

3.1. Soveltamisala

Europeanan tulevassa soveltamisalassa keskitytään pääasiassa **kulttuuriperintöalan ensisijaisten sidosryhmien tarpeisiin ja erityisesti kulttuuriperintöalan laitoksiin**, joita olisi tuettava ja ohjattava aloitteen avulla kohti digitaalisiaatiokehityksen toteuttamista. Europeana vahvistaa siteitään kulttuuriperintöalan laitosten kanssa tuottamalla arvoa seuraavilla toiminnan aloilla.

i) Aloitteen **teknisen ydinalustan vahvistaminen** ja vahvan sekä luotettavan perustan tarjoaminen kulttuuriperintöalan laitosten tukemiseksi, erityisesti

- tekninen infrastruktuuri ja huippuluokan työkalut, joiden avulla kulttuurilaitokset voivat tarjota helposti korkealaatuista sisältöä ja metadataa Europeanan saataville (keruuinfrastruktuuri ja -palvelut)
- digitaalisen kulttuuriaineiston löydettävyyden merkittävä parantaminen
- monikielisyyden vahvistaminen, jotta käyttäjät voivat tutusta sisältöön ja nauttia siitä sekä käyttää sitä uudelleen kulttuuriaineiston alkuperäisestä kielestä riippumatta
- vastuun kantaminen tarjottujen tietoaaineiston ja palvelujen laadusta.

ii) Lisäksi komissio katsoo, että Europeana-aloitteen olisi perustuttava **kulttuuriperintöalan yhteisöjen vaikutusvallan lisäämiseen** jäsenvaltioissa. Europeanan olisi tarjottava riittävästi tukea tietoaaineiston tarjoajille ja keruuorganisaatioille tietoaaineiston kestävästä tallentamisesta ja ajan tasalle saattamisesta varten. Komissio katsoo, että keruuorganisaatiot – paikalliset, kansalliset ja aihealuekohtaiset – ovat olennaisten tärkeitä Europeana-aloitteelle ja toteaa, että

¹² EU Bookshop: Tutkimus aiheesta ”Evaluation of Europeana and orientations for its future development, following adoption of Council Conclusions by EYCS Council on 31/05/2016” (SMART 2016/0100).

jäsenvaltioiden ja aloitteen olisi tuettava näiden organisaatioiden roolia kulttuurilaitosten välisinä välittäjinä.

iii) Komissio katsoo, että aloitteen avulla olisi osoitettava tällaisen sisällön tarjoamat mahdollisuudet järjestämällä **kuratoituja ja monikielisiä kokoelmia, näyttelyjä ja virtuaalisia gallerioita, jotka perustuvat korkealaatuiseen tietoaaineistoon**, mikä mahdollistaisi monien erilaisten teemojen luomisen ja sitä kautta eurooppalaisen tarinan ja ulottuvuuden vahvistamisen.

iv) Tätä varten Europeana-aloitteessa olisi tarkasteltava uudelleen älykkään sisällön kehittämistä ja käsittelemistä varten tarvittavaa infrastruktuuria **Europeanan digitaalisen tarjonnan parantamiseksi** hyödyntämällä erilaisia **tekoälyyn perustuvia lähestymistapoja**, luonnollisen kielen käsittelyä ja **massadataa** sisällön ja metadatan luomisen, hallinnan ja esillepanon automatisoimiseksi mahdollisimman laajasti. Europeana-aloitteessa olisi seurattava aktiivisesti ja toteutettava **standardien, työkalujen ja palvelujen kehittämistä**, jotta digitaalista sisältöä voidaan edelleen rikastuttaa, kehittää ja automatisoida. Tällä tavoin voidaan luoda älykästä sisältöä, jota voidaan **käyttää uudelleen muilla aloilla**, kuten koulutuksessa, tutkimuksessa ja luovilla aloilla.

v) Europeana-aloitteessa olisi myös jatkettava **standardoinnin, yhteisten ratkaisujen ja parhaiden käytäntöjen** edistämistä digitaalisen kulttuuriperinnön alalla, ja Europeanan olisi toimittava kulttuuriperintöalan laitosten digitalisaatiokehityksen katalysaattorina ja innovoijana.

Tämän vuoksi on elintärkeää, että Europeana ja sen keruuorganisaatioiden, laitosten ja ammattilaisten verkosto muovaavat yhdessä kulttuuriperintöalan digitalisaatiokehitystä edistämällä laitosten ja ammattilaisten välistä yhteistyötä, minkä avulla tuetaan asiaankuuluvan asiantuntemuksen ja osaamisen kehittämistä. Tämä edesauttaa **kulttuuriperintöalan laitosten valmiuksien kehittämistä** varmistamalla, että kaikkein pienimmilläänkin laitoksilla on mahdollisuus osallistua digitalisaatiokehitykseen.

3.2. Rahoitus

Europeana-aloitetta rahoitetaan jatkossakin Verkkojen Eurooppa -välineestä avustuksilla ja hankinnoilla nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen päättymiseen asti. Ydinpalveluja rahoitetaan hankinnoilla, jotta voidaan varmistaa tarjottavien palvelujen vakaus, mutta kulttuurilaitosten tukemisessa käytetään rahoitusvälineinä avustuksia Europeana-aloitteen edistämiseksi.

Komissio on ehdottanut, että Europeana-aloitetta rahoitettaisiin seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä (COM(2018) 321 final) **Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta**, jonka tarkoituksena on vahvistaa valmiuksien kehittämistä eri aloilla ja tätä valmiuksien kehittämistä näillä aloilla hyödyntäviä lippulaivahankkeita.

Tämän ohjelman puitteissa tehtyä työtä täydennetään kulttuuriperintöön kuuluvien monumenttien ja kohteiden digitointia, kulttuuriperinnön automatisoitua tulkintaa ja virtuaalisia museoita koskevilla Euroopan horisontti -ohjelman tutkimus- ja innovointitoimilla.

3.3. Hallinnointi

Hallinnointimekanismista vastaa komission digitaalista kulttuuriperintöä ja Europeanaa käsittelevä asiantuntijaryhmä. Tämän ryhmän jäsenet edustavat jäsenvaltioita ja tekevät yhteistyötä komission kanssa kulttuuriaineiston digitoinnin, sähköisen saatavuuden sekä digitaalisen säilyttämisen alalla.

Asiantuntijaryhmän Europeanaa koskevaan strategiaan antaman panoksen avulla varmistetaan sekä jäsenvaltioiden että kulttuurilaitosten vahvempi sitoutuminen ja jatkuvasti aktiivisempi osallistuminen.

Lisäksi asiantuntijaryhmää avustaa asiantuntijoiden alaryhmä, joka valitaan kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella. Heidän tehtävänä on tarjota toteuttamiskelpoisia, innovatiivisia ja kaukonäköisiä neuvoja ja ratkaisuja, minkä avulla varmistetaan, että European yleisön ja sidosryhmien erilaiset tarpeet otetaan huomioon.

4. PÄÄTELMÄT

Arviointi nosti esiin sen, että **kulttuuriperintöalan laitokset kaikkialla Euroopassa arvostavat yleisesti ottaen European tuomaa eurooppalaista lisäarvoa**. Arviointi paljasti myös, että vastaajien erilaisen mutta innostuneen palautteen perusteella **Europeana on merkityksellinen aloite paitsi laitoksille myös unionin kansalaisille**. Se on tuonut yhteen eurooppalaiset kulttuurilaitokset ja mahdollistanut sen, että ne voivat tehdä yhteistyötä ja jakaa aineistoaan. Tämä on johtanut yhteisiä standardeja koskevien parhaiden käytäntöjen jakamiseen ja myös auttanut kasvattamaan useiden eri alojen tietoaaineistoa toimittavien kumppaneiden, keruuorganisaatioiden ja ammattilaisten eurooppalaista verkostoa, joka on edistänyt valmiuksien kehittämistä ja asiantuntemuksen vaihtoa.

Arviointi on käännekohta European 10-vuotisessa historiassa, sillä arvioinnissa on tunnistettu useita saavutuksia ja myös puutteita, kuten edellä on esitetty. **European on uudistettava kulttuuriperintöalalle tuottamansa lisäarvo** esimerkiksi kehittämällä valmiuksia, tarjoamalla työkaluja korkealaatuisen sisällön ja metadatan toimittamista ja rikastuttamista varten sekä tarjoamalla tehokas infrastruktuuri tietoaaineiston toimittamista ja jatkuvan tuen antamista varten. Tämän saavuttamiseksi komissio tukee jatkossakin Europeanaa ja sen keruuorganisaatioiden, laitosten ja ammattilaisten verkostoa sen ponnisteluissa kulttuuriperintöalan digitalisaatiokehityksen puolesta.